

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА НАВІГАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ СУДНАМИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

к.ю.н., доц. Олександр ЄЛІСАЗАРОВ

« 29 » 08 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»**

Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти:	магістр
Галузь знань:	24 Сфера обслуговування
Спеціальність:	242 Туризм
Освітньо-професійна програма:	Рекламно-туристичний бізнес

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма «Цивільний захист» для здобувачів рівня вищої освіти другого (магістерського) за спеціальністю 243 «Туризм» освітньо-професійної програми «Рекламно-туристичний бізнес» за нормативною програмою. Київ: ДУІТ, 2023. 16 с.

Розробник:
ст. викл. кафедри НУС Тимошенко Петро Олександрович

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри навігації та управління суднами

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

П.о. завідувача кафедри НУС
Д.т.н, професор кафедри

 Олександр МАЙБОРОДА

© Тимошенко П.О., 2023 рік

© Тимошенко П.О., 2024 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Разом курс дисципліни складається з:

- для денного відділення – 2 модулі кількістю 60 год. (2 кредити), у т.ч. 10 год. лекцій, 10 год. практичних занять, 40 год. – самостійної роботи здобувачів.
- для заочного відділення – 2 модулі кількістю 60 год. (2 кредити), у т.ч. 2 год. лекцій, 2 год. практичних занять, 56 год. – самостійної роботи здобувачів.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень, ступінь освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання/денна	Заочна форма навчання/заочна
Кількість кредитів: 2	Галузь знань 24 Сфера обслуговування	Обов'язкова дисципліна	
Модулів: 2	Спеціальність 242 Туризм		
Змістових модулів: 2		Рік підготовки:	
Індивідуальні завдання – звіти, презентації, проектна робота	Освітня програма: Рекламно-туристичний бізнес	1	
		Семестр:	
Загальна кількість годин: 60	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	1	1
		Лекції:	
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних: 2; - самостійних: 4	Ступінь вищої освіти: магістр	10	2
		Практичні:	
Співвідношення аудиторних годин до самостійної підготовки:		10	2
		Лабораторні:	
		-	-
		Самостійна робота:	
		40	56
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Вид контролю:	
		залік	
		20/40	4/56

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

Навчальна дисципліна «Цивільний захист» є нормативною дисципліною, що включається в навчальні плани як самостійна дисципліна обов'язкового циклу. Вона зберігає свою самостійність за будь-якої організаційної структури закладу вищої освіти.

Форма підсумкового контролю знань – диференційований залік. Програму навчальної дисципліни «Цивільний захист» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів та магістрів всіх напрямків та спеціальностей на основі Типової навчальної програми нормативної дисципліни «Цивільний захист» для закладів вищої освіти, затвердженої спільним наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської

катастрофи та Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 21.10.2010 року № 969/922/216 «Про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 9.11.2010 р. за № 1057/18352.

Мета вивчення дисципліни «Цивільний захист» — сформувати знання і уміння щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного походження і запровадження заходів щодо зменшення збитків та витрат у разі аварій, катастроф, вибухів, великих пожеж та стихійного лиха.

Об'єктом навчальної дисципліни є надзвичайні ситуації різного походження, планування заходів по їх попередженню та ліквідації і мінімізації наслідків від них.

Предметом навчальної дисципліни є:

- властивості надзвичайних ситуацій природного, техногенного і військового характеру і вплив їх небезпечних і шкідливих чинників на життєдіяльність населення, загальний стан територій і роботу об'єктів господарювання;

- основи Державної політики України у сфері ЦЗ населення, територій і об'єктів господарювання від вражаючих наслідків надзвичайних ситуацій різного походження, засновані на правових нормах, у тому числі і на прийнятих міжнародним співтовариством, підписаних і ратифікованих компетентними органами України (чотири Женевські конвенції в 1949 році, двох Додаткових протоколів до них 1977 року і Третього додаткового протоколу 2005 року);

- основи управління системою цивільного захисту України на різних рівнях реагування виконавчої влади на ЧС (загальнодержавний, регіональний, місцевий, об'єктовий)

- закони і нормативно-правові акти України, що стосуються захисту населення і територій від ЧС техногенного і природного характеру і ризики, які можуть понести люди в конкретних місцях їх перебування на території країни і організаційні і правові заходи необхідної безпеки;

- основи захисту об'єктів виробничого і соціального призначення від вражаючих чинників НС техногенного і природного характеру.

Завдання вивчення дисципліни передбачає засвоєння здобувачами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Освоївши програму навчальної дисципліни «Цивільний захист» магістри у відповідних напрямках підготовки, повинні бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог ЦЗ та володіти наступними головними професійними компетенціями для забезпечення реалізації вказаних завдань.

Загальні компетенції охоплюють:

- вміння визначити коло своїх обов'язків за напрямом професійної діяльності з урахуванням завдань з ЦЗ;

- знання методів та інструментарію моніторингу НС, побудови моделей (сценаріїв) їх розвитку та оцінки їх соціально-економічних наслідків;

- здатність приймати рішення з питань ЦЗ в межах своїх повноважень.

Професійні компетенції за видом діяльності охоплюють:

- проведення ідентифікації, дослідження умов виникнення і розвитку НС та забезпечення скоординованих дій щодо їх попередження на ОГ відповідно до своїх професійних обов'язків;

- обрання і застосування методик з прогнозування та оцінки обстановки в зоні НС, розрахунку параметрів уражуючих чинників джерел НС, що контролюються і використовуються для прогнозування, визначення складу сил, засобів і ресурсів для подолання наслідків НС;

- розуміння, розробка і впровадження превентивних та оперативних (аварійних) заходів цивільного захисту;

- інтерпретування новітніх досягнень в теорії та практиці управління безпекою у НС;

- забезпечення якісного навчання працівників ОГ з питань ЦЗ, надання допомоги та консультацій працівникам організації (підрозділу) з практичних питань захисту у НС;

- оцінювання стану готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями та показниками.

При вивченні курсу «Цивільний захист» передбачається широке використання аналізу конкретних ситуацій, тестів, виконання практичних завдань, тобто сучасних тренінгових методів навчання. Вивчення дисципліни «Цивільний захист» передбачає тісні зв'язки з іншими навчальними курсами: «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі», «Основи екології» тощо.

Контроль знань проводиться у формі заліку, який полягає в оцінці засвоєння здобувачем навчального матеріалу на підставі результатів його роботи на практичних заняттях і виставляється під час співбесіди з урахуванням результатів складання рубіжних атестацій у здобувачів заочної форми навчання.

Програма навчальної дисципліни «Цивільний захист» складається із двох розділів - «Загальна підготовка» і «Профільна підготовка». **Випускник у результаті навчання повинен знати:**

- положення Женевських конвенцій 1949 року і Додаткових протоколів до них з 1977 року, а також структуру і організацію ЦЗ інших держав світової спільноти;

- основні Закони і нормативно-правові акти України, що стосуються захисту населення, об'єктів господарювання, територій і сил ЦЗ від дії вражаючих чинників ЧС природного і техногенного характеру в мирний час і особливий період;

- структуру і завдання Єдиної державної системи (ЕДС) цивільного захисту по відвертанню і реагуванню на НС техногенного і природного характеру в Україні (завдання, сили і структурну характеристику ЦЗ і ДСНС України);

- структуру системи сповіщення і інформування населення про загрозу або виникнення НС в мирний час і в особливий період. Загальні правила поведінки і порядок дій людей при виникненні НС;

- класифікацію і характеристики техногенних, природних аварій і катастроф на радіаційно і хімічно небезпечних об'єктах, вражаючі чинники зброї масового ураження, закономірності їх формування і дії на населення, об'єкти і природне середовище;

- основи дії небезпечних чинників надзвичайних ситуацій на людину і природне середовище, допустимі граничні критерії негативної дії, методи їх визначення;

- фізико-хімічні основи формування полів іонізуючих випромінювань, закономірності і основні шляхи формування дози опромінення персоналу, населення на забруднених територіях;

- методику оцінки радіаційної, хімічної, інженерної і пожежної обстановки в умовах ЧС і порядок організації дій не воєнізованих формувань (НФ) ЦЗ України у вогнищах виникнення ЧС;

- способи і засоби захисту людини і довкілля від дії радіоактивних і небезпечних хімічних речовин;

- організацію радіаційної і хімічної безпеки при проведенні рятувальних робіт в надзвичайних ситуаціях;

- вимоги нормативно-правового регулювання захисту населення і територій в умовах надзвичайних ситуацій мирного і військового часу;

- засоби індивідуального і колективного захисту, технічні засоби радіаційної, хімічної розвідки і дозиметричного контролю, технічні засоби спеціальної обробки і порядок їх застосування;

- організацію, форми і методи пропаганди знань в області цивільної оборони.

уміти:

- оцінювати радіаційну, хімічну, пожежну, інженерну і епідемічну обстановку, яка може скластися в результаті аварій або катастроф техногенного походження, стихійного лиха або в період;

- приймати відповідні рішення в межах своїх повноважень для мінімізації негативних наслідків НС будь-якого походження;

- здійснювати заходи, спрямовані на підвищення стійкості роботи об'єктів господарювання в умовах НС і період;

- в межах своїх повноважень і компетенцій запобігати виникненню НС і уміти організувати ліквідацію наслідків НС на об'єктах господарювання;

- практично здійснювати заходи цивільного захисту населення від наслідків дії аварій, катастроф, великих пожеж, стихійних лих і при застосуванні сучасної зброї масового знищення;

- користуватися первинними засобами пожежогасінні;

- проводити часткову санітарну обробку, дезактивацію, дегазацію і дезінфекцію споруд, території, техніки, одягу і засобів індивідуального захисту;

- брати відповідальність за впровадження прийнятих рішень в усіх сферах своїх професійних повноважень.

володіти:

- способами і прийомами захисту від радіоактивних і хімічних речовин;

- прийомами знезараження різних поверхонь від зараження радіоактивними, хімічними речовинами і біологічними засобами;

- прийомами часткової і повної санітарної обробки при зараженні радіоактивними, хімічними речовинами і біологічними засобами;

- навичками організації проведення часткової санітарної обробки персоналу об'єкту економіки при зараженні радіоактивними, хімічними речовинами.

бути ознайомлені з:

- з діяльністю Організації Об'єднаних Націй (ООН); МОП (Міжнародна організація праці); СОТ (Світовій організації торгівлі);

- з діяльністю і завданням Міжнародної організації Цивільної Оборони (МОГО) відповідно до вимог Женевських Конвенцій;

- з діяльністю міжнародних організацій і рухів, які безпосередньо займаються захистом життя, правами і свободами громадян, здійснюючи гуманітарну допомогу у разі виникнення ЧС в мирний і військовий час (Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця)

- зі змістом документів, що регламентують норми гуманності при виникненні озброєних конфліктів і захищають права людей (Женевські Конвенції 1949 роки два додаткових Протоколи з 1977 року, в яких за основу покладений принцип поваги до людської особистості і людської гідності. Третього Додаткового Протоколу 2005 року) ;

- із Законодавством України про охорону праці і Міжнародними законодавчими актами про ОП (Конвенції і рекомендації МОП)

- з Кодексом цивільного захисту України; - з іншими нормативними документами і актами, що регламентують безпечну життєдіяльність населення в Україні;

-діяльністю органів управління у справах цивільної оборони і надзвичайним ситуаціям;

-принципами побудови і функціонуванням систем управління, зв'язку і сповіщення, роботою чергово-диспетчерської служби;

-призначенням, завданнями і організацією державної протипожежної служби і її підрозділів;

-організацією взаємодії з частинами і підрозділами Збройних Сил України, інших військ і військових формувань, що притягаються для вирішення завдань цивільної оборони;

-реалізацією державних і територіальних цільових програм, спрямованих на захист населення.

Освоївши програму навчальної дисципліни магістри у відповідних напрямках підготовки, мають бути здатними компетентно вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог ЦЗ і мати професійні компетенції для забезпечення реалізації державної політики спрямованої на забезпечення безпечного захисту населення, територій, матеріальних і культурних цінностей.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Загальна підготовка

1. Організація цивільної оборони та планування заходів з питань цивільного захисту в сучасних умовах.

2. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.

3. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та протипожежний захист об'єктів господарювання.

4. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження .

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Профільна підготовка

5. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту

6. Заходи цивільної оборони по захисту населення в надзвичайних ситуаціях мирного і військового часу.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності

Компетентності, які повинні набути здобувачі в результаті вивчення дисципліни згідно з ОПП:

Загальні компетентності

ЗК1 Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні компетентності (фахові)

СК 8. Здатність використовувати прикладні підходи для вирішення проблем туризму.

Програмні результати навчання

Після вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати набуті результати навчання:

ПРН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму і на межі галузей знань.

ПРН 10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та реклами в туризмі щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.

ПРН 11. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проєктів у сфері туризму та реклами в туризмі.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальна підготовка												
Тема 1. Організація цивільної оборони та планування заходів з питань цивільного захисту в сучасних умовах.	10	1	1			8	10	1	-			9
Тема 2 Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.	10	1	1			8	10	-	1			9
Тема 3. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.	10	2	2			6	10	1	-			9
Тема 4. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження .	10	2	2			6	10	-	1			9
Разом за змістовим модулем 1	40	6	6			28	40	2	2			36
Змістовий модуль 2. Профільна підготовка												
Тема 1. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту	10	2	2			6	10					10
Тема 2. Заходи цивільної оборони по захисту населення в надзвичайних ситуаціях мирного і військового часу.	10	2	2			6	10					10
Разом за змістовим модулем 2	20	4	4			12	20					20
Всього за семестр	60	10	10			40	60	2	2			56

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (не передбачено планом)

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
Змістовий модуль 1. Загальна підготовка			
1	Тема 1. Організація цивільної оборони та планування заходів з питань цивільного захисту в сучасних умовах.	1	0
2	Тема 2 Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.	1	1
3	Тема 3. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.	2	0
4	Тема 4. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження .	2	1
Змістовий модуль 2. Профільна підготовка			
5	Тема 1. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту	2	0
6	Тема 2. Заходи цивільної оборони по захисту населення в надзвичайних ситуаціях мирного і військового часу.	2	0
	Разом	10	2

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачено планом)

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
Змістовий модуль 1. Загальна підготовка			
1	Тема 1. Організація цивільної оборони та планування заходів з питань цивільного захисту в сучасних умовах.	8	9
2	Тема 2 Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.	8	9
3	Тема 3. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання.	6	9
4	Тема 4. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження .	6	9
Змістовий модуль 2. Профільна підготовка			
5	Тема 1. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту	6	10
6	Тема 2. Заходи цивільної оборони по захисту населення в надзвичайних ситуаціях мирного і військового часу.	6	10
	Разом	40	56

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Проведення лекційних і практичних занять, слайдові презентації (у програмі Canva, Power Point) з кожної теми,
- когнітивно-комунікативний;
- аудіо-візуальний;
- інтерактивний (рольова гра, дискусія індивідуальна, колективна);
- пояснювально-ілюстративний.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному і тестовому контролю. Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти, майбутніх фахівців до практичної діяльності.

1. Поточне опитування;
2. Самостійні роботи;
3. Тести з дисципліни;
4. Семінар по темі.
5. Залік.

10.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі денної форми навчання

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Сума
40	20	40	100

10.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі заочної форми навчання

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Сума
40	20	40	100

Шкала оцінювання національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для іспиту	Для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 – 81	C	Задовільно	
64 – 74	D		
60 – 63	E		
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Систематичне оцінювання та контроль та модульна система навчання мають на меті:

- стимулювання здобувачів до систематичної активної роботи впродовж навчального року
- систематизація навчального матеріалу та свідоме його засвоєння здобувачами впродовж навчального року
- недопущення розбіжностей між завданнями, що виносяться для контролю, і програмою дисципліни
- забезпечення відкритості контролю, що включає ознайомлення здобувачів на початку вивчення дисципліни з контрольними завданнями та всіма формами контрольних заходів і критеріями їх оцінювання
- подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань, що забезпечується складанням контрольних завдань із застосуванням бальної шкали оцінювання
- створення належних умов для засвоєння програмового матеріалу і підготовки до контрольних заходів, що досягаються шляхом чіткого їх розмежування за змістом і часом
- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей здобувачів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності роботи викладачів.

Вид навчальної роботи	Кількість балів
Систематична та активна робота на практичних заняттях	20
Виконання контрольних завдань	10
Виконання завдань для самостійного опрацювання	10
Виконання дослідницьких та проєктних робіт	10
Знання активного словникового запасу та термінології	10
Залік	40

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Основні положення міжнародного права з питань захисту людей.
2. Закон і положення про ЦО України.
3. Надзвичайні ситуації мирного часу.
4. Надзвичайні ситуації воєнного часу.
5. Принципи захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.
6. Інженерний захист населення.
7. Система централізованого оповіщення (ЦО).
8. Оповіщення про виникнення НС на атомних станціях.
9. Стійкість роботи промислових об'єктів у надзвичайних ситуаціях.
10. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій.
11. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру.
12. Транспортні аварії (катастрофи).
13. Надзвичайні ситуації природного характеру.
14. Стихійне лихо.
15. Захист продуктів харчування.
16. Приведення у готовність та організація роботи органів управління у НС.
17. Шкідливі фактори навколишнього середовища.
18. Локальні системи оповіщення.
19. Постійні комісії з надзвичайних ситуацій при виконавчих органах влади, їхня мета і завдання.
20. Види протирадіаційних укрить.
21. Класифікація надзвичайних ситуацій в Україні.
22. Визначення надзвичайної ситуації (НС) техногенного та природного характеру.
23. Рівні надзвичайних ситуацій.
24. Визначення поняття «Цивільна оборона» та завдання цивільної оборони.
25. Служби цивільної оборони.
26. Єдина державна система запобігання надзвичайним ситуаціям техногенного і природного характеру (ЄДС НС).
27. Склад ЄДС НС.
28. Комісії з техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій при виконавчих органах влади, їх завдання.
29. Сутність реформування цивільної оборони України.
30. Єдина державна система цивільного захисту населення і територій.
31. Визначення поняття «цивільний захист». Правова основа цивільного захисту.

32. Мета і завдання цивільного захисту.
33. Підсистеми теми єдиної державної системи цивільного захисту.
34. Сили і засоби цивільного захисту.
35. Режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.
36. Хто відповідальний за цивільний захист підприємства, установи, організації та його обов'язки.
37. Орган управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту об'єкта господарювання.
38. За що несе відповідальність та обов'язки начальника штабу цивільної оборони та надзвичайних ситуацій об'єкта господарювання.
39. Невоєнізовані формування цивільного захисту об'єкта господарювання та їх призначення.
40. Організація невоєнізованих формувань цивільного захисту на промисловому підприємстві.
41. Основні положення міжнародного права щодо військовослужбовців діючих армій і збройних сил на морі.
42. Основні положення міжнародного права щодо військовополонених.
43. Основні положення міжнародного права щодо цивільного населення під час війни.
44. Визначення ЦЗН України відповідно до законодавства.
45. Завдання ЦЗН України відповідно до закону.
46. Режими роботи єдиної державної системи попередження й реагування на НС техногенного й природного характеру (ЄДСНС).
47. Основні завдання ЦЗ України.
48. Основні режими функціонування ЄДС НС.
49. Сили ЦЗ України.
50. Характеристика НС природного походження (землетрус, карст, повінь).
51. Екологічна небезпека областей України.
52. Класифікація техногенно небезпечних об'єктів.
53. Негативні наслідки техногенної аварії.
54. Режими радіаційного захисту.
55. Радіаційно небезпечні об'єкти.
56. Пожежо- і вибухонебезпечні об'єкти.
57. Служба спостережень на техногенно-небезпечних об'єктах.
58. Класифікація захисних споруд.
59. Ступінь захисту захисних споруд.
60. Основні положення міжнародного права щодо військовослужбовців діючих армій і збройних сил на морі.
61. Основні положення міжнародного права щодо військовополонених.
62. Основні положення міжнародного права щодо цивільного населення під час війни.
63. Розпізнавальні знаки для персоналу ЦЗН.
64. Визначення ЦЗН України відповідно до законодавства.
65. Структура ЦЗН України.
66. Характеристика сил ЦЗН України.
67. Завдання ЦЗН України відповідно до закону.

68. Режими роботи єдиної державної системи попередження й реагування на НС техногенного й природного характеру (ЄДСНС).
69. Служби на об'єктах господарської діяльності для вирішення завдань ЦЗН.
70. Дайте визначення таким поняттям: НС, стихійне лихо, небезпечне природне явище.
71. Дайте визначення таким поняттям: аварія, катастрофа.
72. Негативний і позитивний вплив науково-технічного прогресу на життєдіяльність населення.
73. Дайте визначення таким поняттям: вогнище ураження, зона зараження.
74. Основні потенційні небезпеки як причини можливих НС в Україні.
75. Класифікація НС за характером походження.
76. Класифікація НС за масштабами поширення.
77. Основні первинні причини НС мирного часу.
78. Ступені й ознаки променевої хвороби людини.
79. Оцінка обстановки в НС. З якою метою вона виконується.
80. Вихідні дані необхідні для прогнозування радіаційної обстановки при аваріях на АЕС.
81. Види прогнозування обстановки в НС.
82. Основні способи захисту населення.
83. Класифікація захисних споруд і загальні вимоги до них.
84. Коефіцієнт послаблення радіації.
85. Визначення евакуації й розосередження.
86. Класифікація й призначення засобів індивідуального захисту населення.
87. Класифікація засобів індивідуального захисту.
88. Перелічіть в потрібній послідовності види медичної допомоги населенню при проведенні рятувальних і невідкладно-відбудовних робіт.
89. Опишіть різновиди кровотеч і можливі ускладнення.
90. Спеціальна функція у сфері цивільного захисту.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Плани занять
- Навчальні-методичні посібники, технічні засоби навчання тощо
- Завдання для періодичного (модульного) контролю
- Екзаменаційні матеріали
- Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу здобувачів
- Методичні матеріали щодо виконання контрольних робіт для заочної форми навчання

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ВИКОРИСТАННЯ

Базова

1. Конституція України// Відомості Верховної Ради України.-1996.-№ 30.
2. Закон України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 16, ст.198.
3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 41, ст.546.

4. Кодекс цивільного захисту України, Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст.458).
5. Наказ МВС України «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні» від 30.12.2014 № 1417/ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15#Text> .
6. Закон України «Про систему громадського здоров'я», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text> .
7. Закон України «Про державний матеріальний резерв», Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 13, ст.112.
8. Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань» від 14 січня 1998 р., Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 22, ст.115.
9. Закон України «Про захист людини від інфекційних хвороб», Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 29, ст. 228.
10. Закон України «Про правовий режим воєнного стану», Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст.250/ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> .
11. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану», Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 23, ст.176/ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text> .
12. Закон України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації», Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 42, ст.348/ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14#Text> .
13. Конвенція про захист цивільного населення під час війни, Женева, 12 серпня 1949 року/ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text .

Інформаційні ресурси

1. <https://ukraine.un.org/uk/resources/publications>
2. <https://www.ombudsman.gov.ua/uk/prava-civilnih-osib-yaki-postrazhdali-vid-zbrojnogo-konfliktu>
3. <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2022/06/17/zahist-tsvl-nih-konstanta-u-mnlivomu-bezpekovomu-seredovishch/index.html> .
4. <https://zakon.rada.gov.ua/> .

Програму розробив

Старший викладач кафедри НУС Петро Олексійович ТИМОШЕНКО